

РЕЦЕНЗИЯ

**от проф. д-р Силвия Трифонова Трифонова-Праматарова,
Университет за национално и световно стопанство (УНСС), София**

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „доцент“

във Висшето училище по застраховане и финанси

по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.7. Администрация и управление (Управление и иновации в
туризма)

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 52 от 05.07.2022 г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ), като кандидат участва д-р Радостина от ВУЗФ.

1. Общо представяне на получените материали

Със Заповед № 369 от 10.11.2022 г. на Ректора на ВУЗФ, за утвърждаване на Научно жури за избор на „доцент“ съм определена за член на Научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление (Управление и иновации в туризма) за нуждите на Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ), конкурс обявен в ДВ, бр. 52 от 05.07.2022 г. С решение на първото заседание на Научното жури съм ангажирана да изготвя рецензия по конкурса.

Единствен кандидат в конкурса е д-р Радостина Димитрова.

Представените от д-р Радостина Димитрова материали по конкурса включват всички необходими за процедурата документи. Те отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАРБ и Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ. Документацията е прегледно и добросъвестно оформена.

По-конкретно комплектът материали по конкурса включва: автобиографична справка; копие на дипломата за притежаваната образователна и научна степен “доктор”; монография, която е хабилитационен труд, както и нейното резюме и две рецензии; списък на публикациите след защитата на образователната и научна степен “доктор”; монография, която не е

представена като хабилитационен труд, както и двете рецензии към нея; книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “доктор”; 5 научни статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, три от които са на английски език; резюмета на български език на публикациите по конкурса; резюмета на английски език на публикациите по конкурса; медицинско свидетелство; свидетелство за съдимост; служебна бележка за изисквания се стаж по чл. 20, ал. 2; доказателство за участие в научноизследователска задача; справка за изпълнение на националните минимални изисквания; справка за оригиналните научни приноси в трудовете; справка за цитиранията на трудовете; формуляр за съгласие за обработка на лични данни.

Кандидатката в конкурса д-р Радостина Димитрова е приложила общо 8 научни труда, а именно: 2 монографии, в т.ч. 1 монография – хабилитационен труд, и 1 монография, която не е представена като хабилитационен труд; 1 книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “доктор”; 4 статии и 1 доклад, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, три от които са на английски език.

Представени са документи (във вид на служебни бележки) за участието на д-р Радостина Димитрова в Лабораторията за научни и приложни изследвания във ВУЗФ и при организирането на четири научни форуми във ВУЗФ. Тези научни форуми са следните: 1/ Втора международна конференция за общоевропейския продукт за лично пенсионно осигуряване (РЕРР), проведена на 29-30.10.2020 г.; 2/ Кръгла маса на тема „Външна търговия и пандемия“, проведена на 18.11.2020 г.; 3/ Кръгла маса на тема „Зелената сделка и бъдещето на инвестициите в банкирането“, проведена на 26.11.2021 г., ВУЗФ и БФБ-София; 4/ Кръгла маса на тема „Стратегически мениджмънт и регулиране на бизнес процесите в държавата“, проведена на 31.03.2022 г.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Д-р Радостина Димитрова е асистент във ВУЗФ в професионално направление 3.7. Администрация и управление от септември 2021 г. Тя придобива образователната и научна степен (ОНС) „доктор“ в Университета за национално и световно стопанство (УНСС), София, през май 2020 г. Тя е магистър по специалност „Международни икономически отношения“ със специализация „Управление на международни проекти“ от УНСС, София.

От 2014 г. до момента тя работи в сферата на туризма в туроператорски агенции, в т.ч. от февруари 2014 г. до декември 2016 г. – в туристическа агенция Алфатур АД, а от януари 2017 г. до момента – в туристическа агенция Аеротур ММ ООД.

От септември 2022 г. тя също е хоноруван преподавател в Частното международно училище „Свети Георги“, София, ученици в 11 и 12 клас по дисциплината „Маркетинг“ в бизнес модул.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Учебно-преподавателската дейност на ас. д-р Радостина Димитрова във ВУЗФ започва от септември 2021 г. Тя преподава следните учебни дисциплини: 1/ „International Marketing“ (на английски език); 2/ „Marketing Management“ (на английски език); 3/ „Business Innovations“ (на английски език); 4/ „Иновации и предприемачество в бизнеса“; 5/ „Бранд мениджмънт“.

Д-р Радостина Димитрова изпълнява и длъжността Научен секретар във ВУЗФ. Тя провежда административни процедури, подготвя документация за Академичния съвет и катедрените съвети, участва в акредитацията на ВУЗФ и др. Научните ѝ интереси са в сферата на маркетинга, иновациите, предприемачеството и туризма. Тя е член на научноизследователския екип на програмно направление „Бизнес мениджмънт и маркетинг“ на Лабораторията за научни и приложни изследвания във ВУЗФ. Дейностите ѝ са насочени към научно-приложни изследвания, свързани с казуси, възникнали по време на работния процес и вземане на управленски решения, изграждане на креативно и новаторско мислене при решаване на различни практически задачи, акцентиращи върху организирането, мотивацията, контрола и координацията на служителите в една организация, анализ на бизнес дейности и методи за вземане на правилни бизнес решения.

Ас. д-р Радостина Димитрова е член и на научноизследователския екип на програмно направление „Икономика“ във ВУЗФ, където осъществява следните дейности: 1/ Осъществяване на научно-приложни изследвания в сферата на икономиката върху различни аспекти, свързани с образователния профил на ВУЗФ; 2/ Изготвяне на анализи по важни икономически, социални и политически теми за страната; 3/ Осъществяване на трансфер на знания от и към националния и чуждестранния образователен пазар чрез организиране на конференции, форуми, кръгли маси и др.; 4/ Предоставяне на възможности за осъществяване на научно-приложни изследвания в сферата на икономиката; 5/ Осъществяване на сътрудничество с национални и международни бизнес партньори.

Ас. д-р Радостина Димитрова е член на Редакционната колегия на Издателството на ВУЗФ „Св. Григорий Богослов“.

Научните публикации на ас. д-р Радостина Димитрова, представени за участие в конкурса, могат да бъдат класифицирани по вид, както следва:

1/ Монографии – 2 броя, в т.ч.: 1 монография – хабилитационен труд на тема „Кризисен мениджмънт в туризма в условията на Ковид-19“, Издателство „Св. Григорий Богослов“, 2022 г., ISBN 978-619-7622-47-8, общо стр. 137, и 1 монография, която не е представена като хабилитационен труд на тема „Управление на иновациите в туристическата индустрия в перспективата на XXI век“, Издателство „Св. Григорий Богослов“, 2022 г., ISBN 978-619-7622-41-6, общо стр. 115;

2/ Книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “доктор” – 1 брой, на тема „Промени в туристическото предлагане в условията на глобализация, Издателство „Св. Григорий Богослов“, 2022 г., ISBN 978-619-7622-27-0, общо стр. 137;

3/ Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 5 броя, в т.ч.: 1/ статия на тема „Role of sharing economy in tourism business in the perspective of XXI century“, KOŠICKÁ BEZPEČNOSTNÁ REVUE, Vol. 12, No. 1 (2022), p. 13–19, ISSN 1338-6956; 2/ статия на тема „Роля на предприемачеството при управление на устойчивия туризъм“, Висше училище по застраховане и финанси, сп. "Пари и култура", бр. 2/2021, стр. 42-50, ISSN 2683-0965; 3/ статия на тема „Управление на интелигентни туристически дестинации“, Висше училище по застраховане и финанси, сп. "Пари и култура", бр. 3/2021, стр. 25-33, ISSN 2683-0965; 4/ статия на тема „Sustainable innovation management in tourism sub-sectors“, сп. "Управление в бизнеса и публичния сектор", бр. 1/2022, стр. 17-25, ISSN: 2815-391X; 5/ доклад на тема „The European green deal perspectives and innovations for sustainable tourism“, Сборник с доклади "Зелената сделка и бъдещото на инвестициите и банкирането", Издателство „Св. Григорий Богослов“, 2022, стр. 41-49, ISBN 978-619-7622-35-5.

Класификацията на научните й трудове по език, на който са написани, е следната: 1/ публикации на английски език – 3 броя; 2/ публикации на български език – 5 броя. Не се прави класификация на научните публикации на кандидатката по брой на съавторите, тъй като всичките й публикации, представени за участие в конкурса, са самостоятелни.

Запознаването с представените научни трудове на д-р Радостина Димитрова в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по научното направление 3.7. Администрация и управление (Управление и иновации в туризма) ми позволява да преценя, че кандидат-

ката си поставя важни цели и задачи в своите научни изследвания, и успява да ги постигне чрез анализи, проучвания и дискусии. Тезите, които тя е формулирала в трудовете си, са потвърдени и емпирично доказани. Те са свързани с идентифициране и анализ на проблемите на туристическата индустрия, кризисния мениджмънт в сферата на туризма, управлението на иновациите в туристическия сектор, ролята на предприемачеството в туризма, туристическото предлагане и др., и напълно съответстват на темата на конкурса.

В изследванията си кандидатката е приложила съвременен научноизследователски инструментариум – теоретико-методологичен и емпиричен. Тя е добре запозната с проблемите, които третира в своите научни изследвания, като мога да подчертая трудовете ѝ, посветени на особено актуалния проблем на кризисния мениджмънт в туризма в условията на пандемията от Covid-19. Интерес за мен представлява анализът на факторите, въздействащи на туристическия бизнес в условията на Covid-19 и извеждането на препоръки и перспективи за кризисен мениджмънт в туристическата индустрия.

Основните научни и научно-приложни приноси, които мога да се открият в научните изследвания на д-р Радостина Димитрова, са следните:

1. Идентифициране, систематизиране и анализ на разнообразните ефекти от глобалната пандемия от Covid-19 върху конкретни подсектори на туристическата индустрия.
2. Разработен авторски модел за кризисен мениджмънт в туристическите организации в условията на пандемията от Covid-19, с извеждане на перспективи за кризисен мениджмънт в туристическия бизнес в условията на заплахата от глобални здравни кризи.
3. Разработен 5-степенен авторски модел за ефективно управление на иновациите в туристическите организации, с открояване на основните видове иновации и предложени добри практики за тяхното ефективно управление в ключови туристически подсектори.
4. Разграничени предимства и недостатъци в туристическото предлагане на дестинациите България и Гърция, с изясняване на начините на взаимодействие между двете страни с цел привличане на повече посетители към Балканския регион.
5. Предложен авторски модел за управление на промените в туристическото предлагане в условията на икономическа глобализация.
6. Извеждане на ролята и значението на споделената икономика (икономиката на споделяне) в контекста на туристическата индустрия, с открояване на нейните предимства и недостатъци в сферата на туризма.

7. Разкриване ролята на предприемачеството в сферата на устойчивия туризъм по отношение катализирането на регионално развитие, създаването на възможности за заетост и подобряването на жизнения стандарт на населението.

Кандидатката изпълнява наукометричните национални минимални изисквания. Общо 375 т. се установяват от приложената Справка за изпълнение на минималните национални критерии. Налице са 8 документирани цитирания или общо 60 т. от цитирания на научните трудове на д-р Радостна Димитрова съгласно приложената Справка за цитиранията.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Научната публикационна дейност на д-р Радостна Димитрова включва единствено самостоятелни публикации. Липсват публикации, разработени в екип с други автори. В приложените общо 8 научни труда в конкурса си проличава ясно личният принос на кандидатката.

5. Критични забележки и препоръки

Имам две препоръки към д-р Радостна Димитрова относно нейната научноизследователска работа. На първо място, бих ѝ предложила да се насочи към публикуване на научни статии, доклади и студии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – като SCOPUS и WEB OF SCIENCE. Втората ми препоръка е да засили своята научна публикационната дейност в екип с други автори, включително и с чуждестранни съавтори, тъй като към момента тя има единствено самостоятелни публикации.

6. Лични впечатления

Нямам почти никакви лични впечатления за изявите на кандидатката, така че рецензията ми е изготвена само на базата на представените материали по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент”.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От направения обстоен преглед на представените документи на д-р Радостина Димитрова установявам, че тя отговаря на националните минимални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление (Управление и иновации в туризма). Поради това давам положителна оценка на нейната учебно-преподавателска и научноизследователска работа, и бих искала да предлага на членовете на

уважаемото Научно жури да гласуват за избирането на д-р Радостина Димитрова на академичната длъжност „доцент” по професионално направление 3.7. Администрация и управление (Управление и иновации в туризма) във ВУЗФ.

28.11.2022 г.

София

Рецензент: .....

(проф. д-р Силвия Трифонова-Праматарова)